

Baltijas Semkopis.

Apsteļamā:

„Baltijas Semkopja” Administrācija, Ār-Rīgas
Rakstus-eelā № 14, Pušišču Sederta un beedra
grahmatu-bodē. Vēl tam Rīgā: Šilling'a, Kapteina
un Lušawa grahm.-bodis un pee lopm. Verchendorffa f.,
pils. Rakstus-eelā № 13. Zitās pilšehtās: wjas gr.-bodis.
Uf laukeem: pee pag.-walb. mahzitateem, skolotajeem, zc.

6. gads.

Rīgā, 1. oktobrī.

Makša ar peefuhitšanu par pakti:

Ar Peelikumu: par gadu 4 rub., beš peelik. 2 rub. 60 f.
Ar Peelikuma: par 1/2 gadu 2 r. 20 f., beš peelik. 1 r. 40 f.
Makša ešpedizija un grahmatu bodēs šanemot:
Ar Peelikumu: par gadu 3 rub. 50 f., beš peelik. 2 rub.
Ar Peelikumu: par 1/2 gadu 1 r. 80 f., beš peelik. 1 r. 10 f.
Peelikums ween par gadu 1 r. 50 f., par 1/2 gadu 80 kap

№ 40. Lihds ar Baltijas Semkopi it nedetas isnahf Peelikums ar stahsteem un derigu laika-kawekli; **1880.**
makša 1 rub. 50 kap. par gadu, 80 kap. par pusgadu.

Saimnezibas nodafa.

Semkopibas wadisšana un darbi septembrī.

Semkopja usdewums naw weeglis, to buhs beš šchaubišchanahs katris atfinis. Šcho fawu smago usdewumu isdarihs katris semkopis wislabaki tad, kad winšč katru saimnezibas apakšč-nodatu pa kahrtai eewehros un tad pastrahdajamos darbus pehz laifa pagehrejumeem un darba un naudas špehjas eegrosihs un isdarihs; bet tamdeht, ka semkopja gruhtee puhlini pa leelakai dakai tiftai pehz ilgala laifa atnefs augtus, tamdeht ari katru wajadšibu eegrosot un katru leetu isdarot jadomā zeeti uf nahfamo laifu, — jadomā, waj azumirfligee puhlini un eegrosijumi beigās pareiši isdošees — waj ari labums rasees — waj nezelfees škahde?

Apluhkofim p. peem. septembra darbus un pee tam ari to, kā darbus eewehrojot un nošakot wislabaki saimneziba eedalama.

Semkopibas saimneziba ja-eedala tā:

- 1) mahja un fehta;
- 2) stalis (kuhts);
- 3) augtu-, foku- un šaknu-dahrš;
- 4) lauki un plawas;
- 5) bites un
- 6) mešhs.

Šchi eedalishana ir tabehi wajadšiga, lai katram mehnesim šahfotees jeb jau preešč mehnescha šahfchanahs kahdu wajadšigu darbu weenā jeb otrā saimnezibas nodatā neatšahj ne-eewehrotu.

Apluhkofim tagad wajadšigos septembra darbus pa kahrtai:

1) mahja un fehta: kartupeku un zitu šaknu eeruhmeschana pagraba preešč seemas; kol-auglu zauruhloščana; šapuwušcho atlaščana un labo nolikšana preešč seemas; labibas kulščana; linu usnemšana un mihtišchana; šalmu-juntu jumšana un pahrlabofšana.

2) stali (kuhti): lopbaribas wehrteschana un pehz wehrteschanas isnahkuma lopu škaita eegrosišchana zaur pahrdofšanu jeb peepirščanu; lopu barofšana ar šaknehm jeb šakbaribu un pamasa pahreeschana uf šaufšbaribu; baribas- un uhdena-šiles pahrlabot un eegrosit preešč seemas, lai lopi šcho leetu deht naw seemā jatrauzē; lopu-stalu greestu notihriščana un noslauziščana no širnalschlu kwehpeem. Pee tam ir zeeti uf tam jaluhko, ka nokrišdamee kwehpi (plehti; Leijkurj.) nepaleel baribas- un uhdena-šiles, jo lopi tos ee-ehšdami šakrgit.

3) augtu-foku un šaknu-dahršā: foku stahdiščana; luhku šeenamā atšwabinaščana no okuleerejumeem; uspaseščana lai fokus nenolauja augtus nonemot; šihpolu un pupu nowahščana; rijoleščanas darbi un beedu israšchana preešč pawafara šahdeem.

4) uf lauka un plawās: rugaju un ahbolina lauku usarščana; kartupeku un zitu lauku šaknu nonemšana; mergeta un purwa semes usweščana uf laukeem; atahla plausšana; apinu nonemšanas beigās; plawas pahrlabofšanas darbi, kā zehrpnu nodurščana, krumu nozirščana, grahwju rakšana zc.; mehslu isweščana un ap-arschana preešč lauku-šaknu un wafareja laukeem; plawu applubinaščana ar uhdeni.

5) bites: medus isnemšana un bišču-foku kreetna pahraudšišchana; bišču mahjas šagatawofšana preešč bišču-foku eeruhmeschanas lihds pawafaram.

6) mešhs: daščadu foku-šehllu eewahščana, kā ofolu, behrju, ofču, klawu zc.; zehrtamo un šehllu foku apšihmeschana zc.

Lai gan šchi beidsamā semkopibas saimnezibas-nodata pee masgruntneeseem nemaj nenahf preeščā, tad tomehr winās peefihmeschana nebuhs par launu.

Šchi nu buhtu ta eedalishanas kahrtā, pehz kuras katru mehnesi semkopibas darbi eedalami un ja katris semkopis tiš zil ne zil šawus darbus eedalot pee šchihs kahrtibas turetots, tad daudš nokameschanas un pahrfkatishchanahs darba eedalishanas šinā beigtos, zaur kam atkal nowehrstu daudš škahdes un pašch-pahrmetumus. M. A.

Kā wihns šagatatwojams is medus, kas lihdsigs labafajam Madeiras wihnam.

Seleez špojchi tihwā wara (šapara) katlā 25 mahrz. medus un 50 šopi upes uhdeni un wahri maishjumu pamasi, pee tam arweenu noputodams. Pehz pus štundas ilgās wahriščanas peeber pamafam 3 mahrz. šmalši šagruštā krihta, pee tam wirumu pašahwigi maishdams nosmet wiršu nostahdamos šihsto beesumu; kad ne kas wairs nelaujahs nosmeltees, tad noleij šchihstumu kahdā koka traufā un paturi to tikmehr traufā, lihds krihts nostahjees. Pehz tam lej šchihstumu wara katlā pamafam atpakal, bet tā ka krihts paleef atpakal un eeber 6 mahrz. labi isdeguščas un šmalši šabehtas šokmalkas ogles un lauj maishjumam pamafam wahritees lihds 2 štundas ilgi. Pehz tam maishjums uf otu lahgu, pa tam tihri ismasgata koka traufā eeseets, japatura tikmehr, lihds tas pilnigi atšfeest un tad zaur tubu jeb pašchidru nahtna kahstawi ja-iskahšč. Pa treschām lahgam maishjumu wara katlā atlehjis, wahri winu lihds mutukeem. Nem tagad 25 olu baltumus, šakul tos putās un leez putas arweenu pa biščkam pee maishjuma. Zaur olas putahm top maishjums no oglehmu un ziteem netihromeem tihrits un wifs olas baltums putās lihds ar wifseem netihromeem laujahs atkal nošmet. Krihts atnem škahbumu un ogle wafka garšču. Kad nu pehz olas baltuma peelikšanas maishjums wehl laizinu ir pamafam wahrijees, tad lauj tam pilnigi atšfist un eepildi to wehrpelē (muzā). Nepildi muzu wifai pilnu, bet tā ka pee špunda zauruma paleef maja ruhmite, aplahj špunda zaurumu ar šfaidru nahtna audella gabalinu un lauj isbruhwetām šentschu meestnam labi noruhgt un pehz noruhgšanas eepildi butelēs.

Tā isbruhwets un butelēs eepildits wihns usturotees ilgati ne kā 50 gadus. Wehšs pagrabs no 3—4 grahdi štuma ir koti derigs. Seleez šchahdā pagraba buteles šmiltis un aplaisti tahs laifu pa laifam ar šahls-uhdeni. Waretu gan paprowet pirms masakā mehrā šchahdu wihnu bruhwet un ja labi isbotos, tad winu wispahrigi eewest un nokrustit par „šentschu meestnu.” M. A.

Par rugaju lobišchanu jeb mišofšanu.

Kamehr lobišchanas kultura wehl nebija pašihstama, tiš ilgam nopuhlejahs tihri par walti ar semes tihrišanu daščs labš semkopis un tomehr tihruma nedabuja šfaidra no nesahlehm; tabehi ka par wežam arot un ezejot, tai nebija nebuht eespehjamš. Bet tos laikus jau ari atradahs daščs semkopis, kuresch bija šwabads no nesahlu šigas, ihpašchi zeetās mahlu, šaufās grants un šmiltis šemēs; šinams, ka tahdeem semkopjeem, kureem ir leijas lauki ar mišlu mahla jeb drehgnas šmiltis šemi, jeb kuru preeščgahjeji ir bijušchi šlitti laufaimneeti, buhs šafahl mudigi ween apškatitees pehz laba lobišchanas arla.

Rā jau augšā mineju, par wezam strahdajot, tas ir nesahles isnihzinot zaur dšilu aršhanu, ihpašči miškā semē nebija eespehjamš, tabehf ka leelakai dafai nesahlu ir loti sikhsta dšihwiba un winas ne ko ne-istaisa par wiju aršhanu un ezeschanu, bet aug alafch no jauna; jo pat pee labafās aršhanas naw eespehjamš aistawet, lai nekristu welenu gabalini atpakaf, zaur kureem seme paleef arweenu netihra.

Tagadejōš laifōš, kur pee semes tihrišchanas no nesahlehm leeto lobišchanas metodi, tas ir, pirms usar šemi tikaf 1—2 zelem dšilu, zaur to nesahlehm teef nogreestas grehšes, tā ka winas, tad pee faufa laifa ir weegli isnihzinamas. Jo jeklatu noor, jo pilnigaf atjneedš mehrki, tas ir, nesahlu isnihzinafchanu. Teef nu laufs pehz nolobišchanas pee faufa laifa labi faezets, kas loti weegli ir padaramš, tad war winu pehz 1—2 nedelahm dšili art un seme nu buhs fšaidra un tšchaugana.

No leelaka šwara ir lobišchana preefšch ar zeešu jeb wahrpatu noaugufcheem lauleem, kuras uš tahdu wišfi war dabuht it teizami no nesahlehm fšaidrus, kamehr daudšreihšga dšila aršchana daudš ne kā nelihdš. Rā jau teizu, pee lobišchanas nedrihšt arklis dšilafu eet par 1¹/₂—2 zelem un wagaf nebuhs platafai buht par 5—6 zelem; dšilafu un platafai arot, ne-isdodahš darbs ne kad kreetni. Senahf weeglafas semes laufus strahdadams, atradu lobišchanu par nepeezeešchanu, ihpašči papuwes un wezā ahholina laufōš. Cesahfot, kamehr wehl man nebija pasihštams Ecferta lobišchanas arklis, isdariju to pašču ar aseem bufelem un wehla ar Rosenberg-Lipinsky lobišchanas arklū. Papuwes es apstrahdaju tā: pirms lifu usart laufu 1¹/₂—2 zelem dšili, tad pee faufa laifa smalki faezet, pehz tam mehslus uswest un 4 zeli dšili ee-art; kahrtafchana tifa arts 6 zeli dšili. Wezo ahholinu preefšch pawafara sehjas apstrahdaju fchā: arot gabja pirms bufelis 1¹/₂—2 zelem dšili tad tam tuhdał pafaf Sweedru diwjuhgu arklis 6 zelus dšili; uš tahdu wišfi tifa wija sahle nogremdeta, ezeschana aistlaupita, seme labi isarta un palifa weenumehr tšchaugana un fšaidra. Pee rugaju lobišchanas ne kad netifu, tabehf ka to ihšais rudens laifs un dahrgee darba spehfi neatlahwa. Tagad zeešu mahla semi strahdadams ešmu atradis, ka lobišchana fcheit maf eespehjama un ari daudš ne lam negeld, to ešmu tif wehl peepaturejis pee wezā ahholina apstrahdaschanas, tahdā pat kahrtibā, kā jau to mineju.

Ar atklatu uš Pogu Jana jautajumeem „B. S.“ 33. num. fch. g. waru teift, ka rugaju lobišchana pee mums Baltijā loti gruhti zaurwedama, tabehf ka darba laifs par ihfu, rudeni lectaini un flapji un pahrafi tureis darba spehfs neatmaksajahš; kamehr Pruhijā, kur rudens laifs daudš garafs, rugaju lobišchana ir weegli eespehjama un zauri wedama.

Tahlaf, no nesahlehm fšaidri rugaji naw lobami, tas ir tikaf weltaiga laifa un darba spehfa iščkehredeichana, ka to pats ešmu pilnigi eewehrojis. Teorija gan mahza, lā zaur rugaju lobišchanu seme labaki isruhštot un rugaji ahtrali jatruhdot, bet ar praktifu tas ir pa wišam žitadi; jo ešmu eewehrojis, ka faufa laifa labi isarta seme, tikpat labi ruhšt un ir pawafarā loti tšchaugana, irdena, fšaidra un pat eenešigata, ne kā lobita. Preefšchejo peerahdišs šimteem maigruntneeku iš Dobeles apgabala, kuri wehl nebuht lobišchanas metodes nepasihšt un kuru rugaju laufōš nesahles neatradifi, kad ar tahš ar Diogenes šwezi mekletu; to jau ari mafš behrns nopratihš, ka tur nesahlei wairs naw weetas, kur labiba jau neš 20 un wairaf graudus.

Werners.

Wišpahriga dafa.

Ihfi peefihmejumi par zetofchannu Kreewijā.

(Weigums.)

Žitadi Kreewu tautas dšihwe ir fchē sen jau pilnigi nodibenujehš, un tikaf par leelu leelo brihnumu mehš dabonam fchē dširdet, ka ahrpilfehtā kahdu jauku grawainu wafaras mahjoflu weetu fauz par Wahzu Schweizariju. Rā pehzaf mehš to iždibinajam, tad tā fcho weetu ir tureenes gimnastihfi fcha gadu-šimtena eesahlumā pirmo reiši sahlušči fauft, laifam par apšmeelli tureenes Wahzeefcheem, tapehz ka mini pat uš Wolgas krašteem neapstahjahš Kreewu žiwilifajijai, tikpat lā Don Ričots wehšudmala špahrneem, preti špahrditees.

Par ziteem eewehrojumeem, kā par tureenes semkopibas ištahdi; Katrihnes Otrās laiwu, ar kuru wina no Tweres atbraukufe Rafanē un Derschwina peeminas tehlu es negribu fchē sikhlati aprahšit. Tikaf peeminešču fchē ar preefu, ka Rafanē es pirmā deenā jau eepafinos ar tureenes weterinar instituta dozentu K. Kalninu, kurfch senaf Kreewu weterinar studenteem zaur faweem rakšteem ir deefgan pasihštams un wairaf gadus Altawas kalnōš ir ušturrejees, par kuru dabu pat wina feewa kā dšimufe Schweizareete teizahš ne ko jaukafu buht redsejufe. Es nopuhlejos winam peerunat, fauwu usahfko Altawas kalnu aprahštu „Balt. Semkopim“ peefuhtit.

Leijup aif Rafanes starp Simbirfku un Samaru Wolgas krašti famā dabas jaukumā aifšneedš wišaugštako stahwofli. Kamehr Wolga fchē weetahm jau lihds trihs werstu ir plata, fchē pa abeem Wolgas krašteem pazelahš gairā augsti kalni, kuri kā Uralu kalnu turpinajums ir jausluhko. Zaur to ka fchee kalni ar apfahrtelijahm grawahm ir gandrihš no weetas ar ofolu un leepu mefcheem noaugufchi, tā ka tikaf weetahm ir plifas pleenu jeb smilšču alminu feenas redšamas, tad gan jaukafu ištati buhs žitur kur welta ko meklet. Paščā semē ešot usejamas sihmes no dšelses, sehweles un afminu elas. Rā wišaugštakee kalni ir jausluhko tā fauzamee Schegulowu kalni, kuri lihds 800 pehdu augsti pahr juhraš wirfu pazelahš. Schē atronahš pulku alas, kuras wehl tagad no tureenes eedšihwotajeeem par Rafina alahm top fauktas, tabehf ka minās ir šlawenajs rasbaineeku wadonis Stenka Rafins ušturrejees, no kura wehl tagad teef tautas teikās minets, ka wišč uš deka gabala (волок) pa Wolgu no Astrachanes lihds Niščnim ešot peldejis, 17. gadu-šimteni Wolgas kugus lauidams un winas pilšehtas dedšinadams. Wehl tagad laudis domā, ka Schegulowu kalnōš ap pušnakti warot Rafina garu uš balta firga šarkanā krefflā jahjam redset. — Weidšamee Wolgas rasbaineeku wadoni tifa 1847. g. Rafanē noteefati uš nahwi.

Pa fcho kalnu starpu zauri išbrauzot, mehš redšam Wolgu taifni pret deenwideem pagreeshotees, kur ari Wolga fauwu wistahfako weetu pret austrumeem fašneedš. Schē ari eeraugam tuhli Samaru.

Samarā es palifu diwi nedelas, lai buhtu man jo tuwafi eespehjamš ar kumifa ihpaščibahm eepasihštees. Par kumifu nofauz Tataru un Baščkiru reibofcho dšehreenu iš fehweš peena; winu waretu ari par peena wišnu fauft. Wiš kumifa spehfs pašahm eefich tam, ka wišč žilwefa meefas daudš wairaf baro, ne kā katra žita bariba; tamdeht ari katris zaur kumifa dšeršchanu paleef spehžigaks un wefelafs. Schē Samarā ar delamo kaiti un kunga šlimibahm fašlimufchee paleef zaur kumifu arweenu par 20—30 mahžinu smagaki. Daudfi, kuri ahršemes wefelibas uhdenōš naw atweeglinafchanu panahlušči, panahf to Samarā zaur kumifu. Pat Angli ir tamdeht uš Samaru braukufchi. Kumifs ihpašči Samarā ir tapehz tif labs, kā fchē loti labas, faufas ganibas un loti labs klimats, un ka preefšch tam Kirgifu fehweš teef leetatas.

No Samaras uš Schegulowu kalneem išbraufdams es želā pahrliezinojos, žil behdigi fchē ir labiba aif leela faufuma usaugufe; no krona aifdotajs miljōš rubtu ne wišai daudš pahihdšehš fchē preefšch bada nowehrišchanas.

Iš Samaras demos arweenu ar leelajeem, Amerikaneešču trihstafču twaifoneem uš Saratowu. Mehšchi fchē drihš pa wišam nobeidšahš un aif Seešranes pilšehtas eesahfahš drihš uš Wolgas labā krašta augštee un stahwee krihšču kalni, kuri gandrihš lihds pašchaf Saratowai šteepjahš. Starp wineem Baltojs kalns ir pahri par 800 pehdu pahr juhru augstis. Wolgas kreifajš kraštis turpretim ari fchē ir lešns, tā wišč ka pawafarōš no 20 lihds 50 werstu tahlu ar uhdeni appluhšt. Iš dafchadeem eewehrojumeem ir man fchē wišpapreefšču Wolgas dšellsžeta tilts japeemin, kurfch 15 werstes fšchajpufš Seešranes atronahš un jau 25 werstu tahlumā ir redšams. Wišč ir 676 afu garšch un wafarā 11 afu pahr uhdens wirfu augstis. Wišč bija pehz 7 gadu buhwes laifa tif ko gataws žizis un ir laifam kā pirmajš leelafais tilts wišā Eiropā un pehz Niagaras tilta kā otris wišā pašaulē jausluhko. — Tahfaki es fchē newaru atkocht nepeeminetu, ka jau 100 werstu fšchajpufš Saratowas eesahfahš Wahzu kolonijas, kuras pa semo Wolgas kraštu weena tuhli aif otras lihds pašchaf Saratowai šteepjahš. Ir ja-atšihšt, ka fchihš kolonijas no tahteenes atšahj uš želineeka loti jauku eespaidu; bet iš šarunahm ar pašcheem kolonisteem ir ar noschelošchanu šapahrleezinajahš, ka mini pee fawas turibas ir nahlušči ne wiš zaur semkopibas gudru eegrošifchanu, bet drihjat zaur

daschadahn preekschrozibas teeftbahm, kuras teem no muhsu walfts bija dahwinatas. Tā Wahzu awises paščas neslehpj, ka kolonisti wifu šcho apgabalu ir tikai ekspluateerejuschi, wifus meschus šchē isnihzi-nadami, kamdeht winus tagad ari beesi ween bada gadi apmeklē. Ja, no kolonisteem pašcheem dsirdot, ka pee wineem skolā lihds 1000 behrnu sem weena weeniga skolotaja wadischanas atronahs, ir pat japahrleezi-najahs, ka wini prahta attihstibā nemas naw tablaki us preekschu nahkuschī, ne kā wini Katrihnes Deelajas laikā atradahs.

Par meschu isnihzinashanu runajot, mums šchē japeemin, ka Wolgas apdshwotajeem ari zītā sinā tamdeht ir jazeesch. Zaur to ka aif meschu truhkuma pawasara uhdens daudš ahtraki iskuhst, mehds tagad Wolgas upē daudš leelaki pluhdi ne kā fenal atgaditees. Tif lihds ka šchis uhdens ir noskrejis, tad ari Wolga paleef pahraf jella, tā ka leeleem twaifoneem ir loti gruhti us preekschu ko tift. Ne reti tapehž atgabahs us sekluma redset sadragatas barschas. Ari zaur uhdena šrauju tezeschanu teef weetahm seme atrauta un zaur to zitur jauni seklumi raditi, kuri weselās, ar mescheem apauguschās jalās pahrwehršchahs. Ari es tifu us diweem tahdeem seklumeem usmanigs, kuri šhogad til ko kā bija iszehlufchees. Tahdas salas eefahlahs tuhlt aif Kasanes un ir dascha pahri par wersti gara. Aif Samaras winas atronahs gandrihš tuhlt weena aif otras. — Saratowai tahdu seklumu deht gandrihš nemas newar klaht peebrault, lai gan šchē Wolga ir 4 werstes plata.

Saratowa ir lihds 160,000 eedschwotaju leela, bet par winas leelumu un skaitumu ir tad tikai ko pabrhnetees, kad us augstajeem kalneem usfahvj, kuri to no wifahm pusehm eeflehds. Pehž paru gadeem šchē buhs jau wifš trotuari no affalta taifiti. — Meschi šchē til tahšjōs aprinfōs atronahs.

No zitahm pilsehtahm, kuras us mahjahm atpafat greešhotees redseju, ir wiswairaf Karkowa eewehrojama tikpat skaitumā, kā ari tirgošchanas sinā. Bet jau masee baltee namini ar šalmu jumteem un plaišcheem dahrseem ahropušs pilsehtas mums atgahdina, ka esam augligajā Maj-Kreewijā nonahkuschī.

No Karkowas dewamees us Boltawu, tur to weetihu usmekledami, us kuras Pehters Deelajs atdufejahs, pehž tam kad winsch Sweedrus tur til laimigi bija pahripehjis. Tani weetinā tagad atronahs peeminas stabs un tur blakam masa bajuzina, kura Pehteris Deewam pateizahs par dahwinato uswarešchanu.

Ar pasta širgeem pa Boltawas šepi brauzot, wilneem lihdsigais semes wiršus atgahdina šipri ween, ka šchē fenal ir juhra atradusehs. Zaur juhras atfahpšchanos buhs šchē wispapreekschu tahdi purwi iszehlufchees, kahdi wehl tagad Minskas gubernā ir redjami. Zaur to ka ar laiku šchee purwi ischuma un kuhdra winōs šapuma, iszehlahs tagadejā melufeme.

J. Wincklers.

Par zilweku pašihšchanu.

Preeksch zilwela naw ne kas til loti waijadšigs un derigs, kā pašchu zilweku pašihšchana, un tomehr maš ween wehl atronahs, kureem šlaidra, pamatiga un apkehriģa eeskata no tam ir, kas gan ir ihsti zilweks, ko winsch domā, wehlahs un grib, un ko no wina war šagaidit. Daschs labais apmeklē pilsehtas un semes, fateekahs ar daudseem zilwekeem, mahzahs pašiht winu weefigu isturešchanos un tiz jau, zilwezigas dabas noslehpumōs dsiki eeskatiģees efots. Bet ko gan winsch šina no zilwekeem? Šchee isleekahs par labeem, parah-dahs šawās „šwehtdeenu-drehbēs,” zaur tam šawu patmihlibu un pašchlubumu apjegdami. Un šcho šinibu winsch nu dehwe par zilweku pašihšchanu! Bet kadeht zilweks tā un tā dara un ne zītadi, kadeht nefs wina domu wihse un darbošchanahs šcho sehģeli? Luhl, šchee jautajeeni winam maš ween ruh. Winsch šina tikai instinktwhišigi ar teem apeetees, us kam šchee tam tapat atbild, un — nu abi zenšchahs šawus noluhkus pehž eespehjas wislabaf panahst. Ar šcho zilweku pašihšchanas ehnu nebuht nepeeteef; wifur, tā ari tē, jaluhko, jameklē wispirms pehž pašcha pamata, pehž parahdišchanahs zehlona. Naw japaleef pee wirspušes farajotees, bet ir japeeschahs tajās apflehtajās darba-ruhmes eeskā, kur domas dsimst, patihšchanas un pagehrehšchanas zetahs, wehleschanahs un apnehmeeni parahdahs un kur, tā šafot, wifas dsihwibas un darbošchanahs awots iswehrd.

Kas grib zitus zilwekus pilnigi pašiht, isšinat mahžitees, tam pašcham šewi ja-ispehti, tam šafina, kahdas gara-špehjas winam

dotas, kā šchahs šrahdā, pehž ka tahs zenšchahs un kā tahs daschreif meena otru aptaro, zītadi attal šaweenojahs kahdam dotam mehkim pafaf dsenahs. Kas šawas kruhts puksteshanu šlaidri šaprot, tas ari šapratihš zitus, šinahs tos waldit un wadit, t. i. šew par labu isleetot. Tahds dsikums, kur dsenuli šrahdā, tahds tad to ismana, ko ziti domā un grib; tee (dsikumi) lihdsinajahs winam, kur tas ar šawu no weenadahm patihšchanahm un gribahm waditu dsenuli šawas dsihwes darbibas istehlo. Weenabi zehlōni šagatawo weenadus panahlumus un weenadi panahkumi leekahs attal atneštees us weenadeem zehloneem. Weens ir apdomigahs, apkehriģahs un gudrafs ne kā otrs; tahds prot labahs isliktees un manto tā zaur wiltibu zitu labpatihšchanu, ko trešchahs tikai zaur walširdibu panahst. Zilweks parahdahs pašaulē wiswairaf tahds, apšafot, kā winsch par šawu labumu gahdā. Tahds, kas par šawu labumu maš ween ruhpejahs, turpretim šawu lihdszilweku labklahšchanos par mehri zel, tas mafaf grib, lai ziti pee wina patihšchanu atron, kadeht tad ari šchis pehž šchahs til karsti nedsenahs, kā tahds, kas zaur zitu labwehleschanu un palihgu gribetu tikai šawu labumu šafneegt. Tadeht ja-istirda pašcham šewi ruhpiģi, tad ari warehs zitaju ģihmi, wahrdōs un darbōs it šlaidri lafit, kas wini ir un ko wini ihsti wehlahs. Šo ja kahds tikai zihģigi ar šaweem lihdszilwekeem šaetahs un winu darbošchanos ruhpiģi eewehro un peeklahģigi apker, tad tahds, ja tikai pats ar šewi pilnigi eepafinees, tos labahs lihdselkus atrabihs, kā winus waretu šew par labu isleetot. Tahds pratihs zitus pehž šawa prahta waldit un grošit un tā eespehs pee wifa us to labahs zauri špeeftees. Bet tas panahšs šchos labumus, kā jau teifts, weenigi zaur to, ka tas zilweģigu dabu pats šewi pilnigi un pareiši buhs mahģiģees pašiht, t. i. buhs dabujis šlaidru eeskata par šaweem truhkumeem un tikumeem jeb par šawu tikumigu klahtni, kas šinahs, kā winsch šawās domās un apnehšchanās, šawōs wahrdōs un darbōs parahdahs.

Bet nu apšlatihm ari, ko šlaweni wihri par šcho til eeteizamu pašchatihšchanu špreešch.

Augustinus šafa: „Ko tas mums gan lihds, wifu zitu us to pilnigahko šajehģt, bet muhs pašchus nesaprašt?” Krištolomus raksta: „Tas šewi wislabaf pašihst, kas šewi par ne ko netur.” Šlawenais Wahzu dsiejmineeks Goethe šafa: „Kā war mahģitees pats šewi pašihst? Zaur apluhkošchanu ne kad, bet gan zaur dar-beem. Mehģini tamu peenahkumu ispidit un tu maniš tuhlt kas pee tewis ir.” Šillers špreešch:

„Šewi ja gribi pats pašiht, tad raugi kā ziti mehds darit;
Zitus ja šaprašt tu gribi, — šawejā širšninā šlati.”

Tāpat Roberts Burns isteiz kahdā no šawahm dsiejahm to wehleschchanos, ka deewi gribetu mums tahs dahwanas pašneegt, muhs ar tahm pašchahm aģihm apšlatit, ar kurahm mehš no ziteem teefam ap-luhktoti.” Šerders: „Pašchatihšchana ir zelsch us wiju labošchanos un kriģtigu gudribu.”

Pašchatihšchana ir ne tikai tadeht no leela šwara, ka zaur winu war nahst pee pilnigahkas zilweku pašihšchanas, bet ari tadeht, ka weenigi zaur winu zilweks war laimigs tapt. Lidijas sehningš, Kresus, šifa reiš Apolonu (w. Greeku mahšilas deewa) waiģat, zaur šo gan winsch pee pateefas laimes waretu nahst un kas winam eģot šadara, lai tas šawu dsihwes galu šo šwehtigati waretu pawadit. Tē Apolons šifa winam teift, ka ne zaur to, ka tos leelus šawa-pulkus ustura, ne ari zaur to, ka tas šawu walsti leelihki paplašģina, bet tikai zaur to tas tapšģot laimigs, ka mahģiģhotees pats šewi pašiht. Šchis Apolona isteizeens bija ari teefcham wifā šenatnē weens no teem šlawenakeem; tāpat wehl tagad winsch ir, kā mehš jau augšchā redse-jahm, no šo leela šwara. Tadeht mahģiģimees zihģigi winu šaprašt un mehģinašim to arweenu praktihki dsihģmē isleetot.

M. Ahrons.

Ausu šopschana.

Wispahriģi šafot, ne kas gan neteef tā pašahs, kā ausu šop-schana, kadeht tad ari atrodahs wairaf zilweku ar ausu-šlimibu ša-širģuschī, ne kā arweenu teef domats. Tadeht šeru, ka šeen. laštaji nekauņosees, ka teem kahdus wahrdus ij Dr. Šagena kreetneem rak-šteem pašneedsu. Winsch raksta: „Aušs war maitatees zaur darbo-schchanos, zaur šawehšinahšchanos, zaur daschadeem tā šaufteem „dsihwes baudijumeem,” zaur pretigahm šermena klahtnehm, kuras galwā šaģel neweenadu aģihu rinkošchanu.”

Zr sinams, ka sabati, medneeki, artileristi un dselszoku amata-wihri, ká ari strahneeki trofknigás darba-weetas, muskanti u. z. agraf waj wehlat paleef grubdsirdigi. Schis dsirdes fasklimschanas zehlon, kusch ne reti tilai dsirdes-juhstokus aismem, ir mellejams weenigi eefsch tam, ka triginajochais, pastahwigi stiprais trofknis atstahj dsirdes eetaifei fahpigus eefpaibus. Karstprahdigahm personahm fshahde pat flana musika, proti ta no fshahdes-instrumentehm, un it ihpafchi, ja musika noteef winu tuwumá. Tadeht wehlejams, ka fshahdai musikai arweenu mehgina isbeht; bet kas scho nespehi, un kam fshahdi trofchni beeschi jadhsrd, tas lai aufis aisbahsch ar drufjin wates, lai tahdá wihse flifto eefpaibu wismasakais zil ne zil masinatu. Artileristeem un zitahm personahm, kurahm pee leelgabalú fshauschanas jabuht flahht, ir gau-fsham teizami, kad tee fshauschanas laika plezi peespeesch pee bailigafás aufs, ká ari elposchana pee zeeti tureta deguna un mutés, lai zaur tam aufu bungas-dobe tiftu wairaf paplaschinata.

Saltums ir leels aufu eenaidneeks; tadeht stipri jafargahs no aufu, galwas ká ari wisa fermena fashaldeschanas, it ihpafchi tab, kad papreefch fasharichana notifikú. Tadeht ari naw japazeefch ne kahds zauri welkofchs gais; pehz fasharichanas naw galwa ar auktu (faltu) uhdeni masgajama; tapat naw teizami, faltá laika, ihpafchi pee seemeta-waj austruma-wehja, few pahraf ihfus matus list nogreest. Wisnotahl buhtu wehlejams, ka turpmak netiftu mati tif ihfi nehjati, ká tagad eeradums, bet tahdi, ka tee aufis aplahj. Ari ta tagad par wis-pahrigu modi palikdama seeweefchu matu nehshichana, proti ta, ka aufis stahw pilas — mati no preefichas uf patalu pahrfemeti, buhtu fshahdejama, kad apdomá, ka pee seeweefcheem lihds fchim, pee wezas matu nehshichanas wihses, wispahf masaf aufu-flimibas mehdsja at-gaditees ne ká pee wihreefcheem. Zaur scho mehsh nebuht negribam leegt, ka wihreefcheem japadodahs daudj beeschaf tahdeem preefsch aufehm fshahdigeem, ne ká seeweefcheem.

Lai galwu un aufis nefajaldetu, tab tahlat ja-eewehro, ka naw jafehd pret nestipri aistafitu jeb pat atwehrtu logu waj pret fshadu zitu zaurumu, fshahdá weeta gulet ne tif nedrihfstam; jafargahs no apawu fashlapinaschanas un fshaju fashaldeschanas; flapjas drehbes naw jawalká, ká ari nedrihfst ar mitrahm drehbehm gulet; faltás un mitrás istabás naw jadhsrho; pee masgafchanahs ar faltu uhdeni jafargahs, scho eelafst ahrejá dsirdes-kanali, — aufs pee masgafchanas ir jatura arween uf leiju pagreefta.

Tahlat lai apflatom, kas tahdeem jadara, kuri eeradinajufchees faltá peldeschaná un tadeht daufreisas palafichas sem uhdena. Ja tee fawu dsirdes spehju grib paturet un aufu fasklimschanu nowehrit, tab tam janem drufjin pahri pilés mandel-ekjá famehrzeta wate un ja-eebahsch ahrejá dsirdes-kanali, lai faltais uhdens té newaretu eefpeestees; pehz peldeschanahs wate ja-ismem.

Tahdahm personahm, kas faltumu drihf ween fajuht, tahm ir mitrá, miglainá, leetainá, faltá waj mehjiná laika ja-atrauhahs no lauka iseeschanas. Bet ja tas naw eefpehjams, ja fshahdeem wahrigem zilweeem waijadhsigs wifadá wihse, ilgatu waj ihfaku laiku aufstumu panest, jeb pat stiprá faltumá jeb fsharbá wehjá garaku zekofchanu usnemt, tad teem jaluhfo fawas aufs zaur to no faltuma ifglahht, ka wisi tahs apseen ar wilainu latatu; fsha weeta wihreefchi war ari leetot fawu deefgan plato mehtela aplalli un zepuri ar at-leezamahm malahm; seeweefchi atkal fawu wateereto aubi. Ja weenu waj otru no fcheem lihdsfleem nespehj ifleetot, tab drihfst, bet tilai tif ilgi, famehr tas zeefchi waijadhsigs, ahrejo dsirdes-kanala daku weegli aisbahst ar mati. Bet tilihds reds, ka laiks naw wairs aufihm fshahdigs, tab ir wate if aufs isnemama, tadeht ka tas nu pa wifam naw waijadhsigs un ir nederigs; jo weenmehriga dsirdes-kanala zeetturfchana, bes ween taijós, no fahda azu-ahrista, noteftós gadijeendós, wispahf war buht lehti fshahdiga.

Lai netiftum no dascheem nepareifi faprafi, tad wehl mums fche gaischi ja-iffaka, ka pahreji fiktas drehbes nebuht newaram flawet, bet gan eewehlam meefas sinamá wihse pret aufstumu waj fiktumu no-zeetinat.

Rá katra fermena dalina wispahf stahw fashará ar winas flahnti tá ari aufs un azs. Té it fewifchi ir peederigi nogurdinajochá juhsmu fazelfchanahs un nerwu darbofchanos wisnotahl eedalidama, un pat iftulshodamá laifliba, kas aufu un azu spehstus stipri ween wahjina. Kas gan nefinahs, ka behdas, fehtras, ruhpes un fshahm lihdsigas juhsmu fazelfchanahs zilweu wispahrigai labflahschanai, tá

ari atfewifchi wina juhstefkeem, no kureem mehsh azi un aufst par teem wifu wahrigeem turam, ir toti fshahdigas.

Tabaka fshaufschana, kas no daubseem nepareifi teef tureta par azis stiprinajochu lihdselli nedara aufst un azij ne fahda labuma, bet gan drihfak war preefsch aufihm zaur weenmehrigu deguna- un rihles glot-ahdinas lairinaschana buht toti fshahdiga pee fasklimufchá dsirdes-aparata, proti pee eefnas faweenofchanahs ar fahdahm widus-aufs flimibahm, tabaka fshaufschana ir ne tif ween kauns, bet turflahht wefe-libu toti maitadams eeradums, no kura pehz spehjas ja-atradinajahs.

Pa daudj stipra wihna, stipra alus un zitu stipru dsahreenu baufschana ir katreis atstahjama, tilihds zaur tam galwá fazelchahs afinu rinkofchana, jeb ja pehz tam ir manama wispahriga nogur-fchana. Tas pats ir ori fashams pee wahjas fagremofchanas, pee lehnas afinu rinkofchanas, pee ilgas fehdeschanas uf weetas, no grubti fagremojamu ehdeenu baufschanas zc. Pat stipra kafija un tehja wairumá dserta war pee tam buht fshahdiga.

Afinu rinkofchana galwá noteef wisbeefak zaur tam, ka fermens neteef brihwá gaisá peenahzigi iswingrinats, bet it ihpafchi zaur ilgu un falihkufchu fehdeschana, kur apafschdaka teef fashpeesta, tá ka rinkofchana newar fahrtigi notift, zaur tam teef wifas afinis fadsihtas uf augfchu. Zil toti mehsh tadeht gan ari fshahdós gadijeendós if deenas atjaunoto wingrinatichanos ufizam, tad tomehr pahreji leela laufschanahs buhtu atkal fshahdiga. Mehsh zeenijam un eeteizam wingrofchanu wispahf toti, jo zaur to stiprinam un no zeetinat fawu organifmu, bet newaram turflahht ari apfleht, ka nepareifa fermena lauf-fchanahs, proti wingrofchana pee kofeem war daschós gadijeendós buht it fshahdiga; no tahs tá fauktás „brihw-wingrofchanas“ turpretim to newar fazit.

Afinu rinkofchana galwá teef ari toti weiginata zaur fshaurahm drehbehm, fewifchi zaur jostahm, kallasprahdscham u. z., ká ari zaur pehrleezigi leelu fiktumu istabás kas ká protams pehz eefpehjas jameh-gina nowehrit.

Dabas brihnums.

Dabá atrodahs daudj leetu, kas wehl naw ifflaidrotas, un kuras ari newar ifflaidrot. Schahdas leetas ufshuklojot zilwefa prahti stahw klufu un winam ar kaunu ja-attifht, ka wina jehga ir par wahju, fshahdas leetas wisnotahl ifprast. Daudj tahdu dabas brihnumu ir jau pasifhtami, bet jo masaf buhs pasifhtams fshahds ne wifai fen no fahda Angleefta Brihstleja atafis brihnums. Katris buhs warbuht daudsfahrt eewehrojis, ka watejá traulá eeleets un gaisá iflikts uhdens paleef ar laiku no wirfus faskch. Schi faká fahrtina ir lihpauna un turahs kopá. Jaunafós laifós dabaspehtitaji winu nofaukufchi pehz atradeja wahrda un proti: „Brihstleja faká materija.“ Brihstlejs ar scho materiju ir jo wairaf nodarbojees un pehtidams atradis, ka fchini materijá atrodahs noslehts it fawads dabas brihnums, kas lihds fchim bija pa wifam fweefchs. Saká materija, ká ifleefahs, ir pilnigi bes dsihwibas un tadeht naw eefpehjams if-bibinat, pee fahdas dabas walfis wina ihsti peeder. Wismairaf wina lihdsinajahs fuhnai un tamlihds to waretu fskaitit pee augu-walfis. Bet kautfchu gan, ká ifleefahs, fchi fahrtu ir bes dsihwibas, tad tomehr masás lodites, ar wairoschanas glahfi war redset faku materiju, kas fatur organifkas dsihwibas dihgli, kuru waretu turet par fehllu graudu waj olinu, if kura mehds attifstitees waj nu augs jeb kufstons. Wifuleelakais brihnums pee fshim fehllu- jeb olu-loditehm nu ir tas, ka pehtitajs pehz pascha gribas loditei war dot auga- jeb kufstona-dshiwibu. Zil dihglifta attifstahs kufstonis, kad lodites jeb fakó materiju noleef tumfá, turpretim ja pehtitajs materiju noleef gaismá, attifstahs augs. Pasaulé atrodahs gan daudj tahdu fawadu radijumu, kuru diwejada buhschana neatwehl iftribinat, fahdai dabas walfstai wini buhtu pee-fskaitami, bet ka zilwefam ir eefpehjams pehz pascha gribas fahdam radijumam dot waj nu kufstona- waj auga-dshiwibu, tas gan buhs daubseem pa wifam fweefcha leeta.

Rahwa.

Dalshadas sinas.

No Geshemes.

Schahdas pahrmainifchanas augstafós kareiwu amatós pehz Peterburgas Herolda sinahm galigi nu nofpreestas: Zeelfirste

fpreešahs par skolās dibināšanu? Waj nepeeteek, sinat, ka skolās programs no skolu waldes apšiprinats, ka skolās mehrkis derigs, un ka skola waijadšiga. Waj pilsehtas un korporazijas tikai tahdahm skolahm peepalihds, pee kuru dibināšanas winas samu padomu klast likušas? — un tomehr tahdu skolu, kurahm palihdsjets top, naw masums. Kadeht tad no Latweešhu skolas to prafit? — Tahlak walde faka, ka jautajeenu par Latw. elementar-skolu dibināšanu wareschot tikai tad išspreest, kad waijadšigais materials buhšchot šadabuts, un ka tas wehl ilga laika prafišchot. Kahda materiala pilsehtas waldei tad wehl waijaga? Mehs domajam, ka waijadšigam materialam jau ņen waijadšeja fakrahtram buht, jo Latweešchi tatschu naw tikai no wafardeenas šchē Rigā. Bet ja nu teescham pilsehtas waldei truhšit tahda materiala preešk Latw. skolu waijadšibas apšpreeschanas, tad — ne ko darit — ja-išlidsj! Šchē pašneedsam: Rigā no wiseem eedšihwota-jeem gandrihš 1/3 data ir Latweešchi, un tapat gandrihš pa 1/3 datai ir Kreewi un Wahzeeshi. Latweešchi maksā tapat wifas nodošanas preešk pilsehtas eestahdu ustureschanas, kā Kreewi un Wahzeeshi, un bauda tadeht pehž likumeem ari teesibu, nemt dalibu pee šcho nodošanu eemantumeem. Wahzeeshiem Rigā ir 28, Kreeweem 4 un Latweešhem ne weenas pašchas pilsehtas-elementar-skolas. Pehž Latweešhu skolahm ir jo leela waijadšiba; to peerahda leelais Latweešhu behrnu skaitis Wahzu skolās, un tikai nesen dibinatahs, bet jau pahrpilditahs Latweešhu privat-skolas, par peem. Walter-skola un Jonatana beedribas skola. Latweešhem ir deesgan labi sagatawotu skolotaju, un ari waijadšigās mahzibas grahmataš. Elementar-skolu programs ir pašihstams, un žif naudas skolas ustureschana prafa, tas pilsehtas waldei tatschu ari jau buhs sinams. — Tā tad waijadšigais materials nu buhtu kopā; zerešim, ka Latw. skolu dibināšanai wairs ne kahdi šchkehrsti nestahwehs žetā!

Latweešhu ewangelishta beedriba notureja 21. septembri ahrfahrtigu pilnu šapulzi, uš kuras nospreeda, beš tahs, šchihš beedribas ruhmes jau pašahwoschās, šwehtdeenas-brihwskolas pazelščanas, ari wehl gahdat par Latweešhu elementar-skolas dibināšanu. Preešk tahdas skolas derigas eegrosišchanas išwehleja ihpašču, iš 5 beedreem šastahwoschu komisiju. Tahlak šapulze peekrita Rigas Latw. beedribas šinibu-komisijas preešklikumam, dibinat Latw. tehnisķu šwehtdeenas-skolu; bet tapehž, ka beedribas kafe šchim brihšcham tā aišnemto, ka iš tahs preešk šchahs labās leetas newar naudū nemt, tad beedri apnehmahs, šchogad pašchi šawā starpā weenu naudas-teesfu preešk tam šalitt. — Pehž šapulzes tifa tehjas-wafars išrihšfots. (B. W.)

Wiltiba. Lauzeneekeem newar deesgan atgahdinat, lai pilsehtās ne-eelaiščahs ar šchahdeem tahdeem šwešhem kundšineem, kas teem ar lunfanu mehli luhko išrahdit šawu draudšigu prahtu. — Kahds W. pagasla šaimneeks, J. P., Rigā šawu preži pahrdewis, ee-eet Polu trakteeri, pudeli alus iššert. Tur winam peesitahs laipns jaunellis, kas ar to šahl it jautri treekt. Wini iššer kopā weenu pudeli, ottru, treschu, — semneeks jau labi eeskurbis. Šaunais draugs winu ušwedina, aišeet wehl uš kahdu patihšamu weetu. Tur iššer wehl pudeli, un tad jaunellis atwabijees, aišeet projam, semneeku tur pat atšahdams. — Otrā rihtā semneeks ar išbailehm pamana, ka šabatās-grahmata ar 70 rub. pagalam. Par laimi, winam wehl eenahl prahtā, noeet uš polizeju un ušdot šawu pašaudejumu. — Polizejai ari išbewahs, wainigo atrašt — bija wina jaunais draugs iš Polu trakteera, Rigas oklabists M. Str. Bet to lihdsēja atraštais draugs, kad ari nauda nebija lihdsj atrašta. To šaglis jau bija išdewis, ņew jaunū ušwalku nopiršdams un atlifumu nodšerdams. Winišč tagad ņehd žetumā, un winu lauku draugs — brauž dahrgā pilsehtas mundeerinā uš mahjahm! (B. W.)

Šcha gada nemamo rekrušhu škauts, kā jau šinojahm, utasā no 13. maija šch. g. nošazits uš 235,000 wihru. Pagahjuščhōš 1879., 1878. un 1877. gahds nehma pa 218,000 wihru, 1876. g. 196,000 w., 1875. g. 180,000 w. un pirmajā (1874) wispahrigās kara klausības gahdā tikai 150,000 wihru. Tā tad tagadejā šeptitā rekrutu nemščana jau pazelšušehs pa 85,000 wihru. Widsemei nahfahs šchogad dot 2835 wihrus, no kureem atfriht Rigas pilsehtai 231 no 775, kam nahfahs wilkt lošes. Kad atškatahs uš lihdsišchinigo rekrutu nemščanu, tad redšams, ka Rigas pilsehtai bija janodob 1879. g. no 729 lošetajeem 203 wihri, 1878. g. no 672 lošetajeem 193 wihri, 1877. g. no 661 lošetaja 207 wihri, 1876. g. no 630 lošetajeem 182 wihri, 1875. g. no 685 lošetajeem 176 wihri un 1874. g. no 516 lošetajeem 101 wihru. Tā

tad šchogad Rigas pilsehtai janodob 130 wihri wairaf, ne kā 1874. g. Tas žetahs zaur to, ka Rigas eedšihwotaju škauts gabu no gaba aug un ka publika jau apraduse ar jauno wispahriko kara klausību un wairs ne-atrauhahs no šawu peenahkumu išpildišchanas; jo pilsehtās, kur eedšihwotaji beeshi ween mainahs; ir daudš gruhthaki, šastahdit eesauščchanas listes, ne kā uš ņemehm, kur šaudis retums ween pahreet žitur dšihwot.

Pehž Widsemes gubernas kara klausības komisijas išdaritās išdališčanas nahfahs dot:

Rigas	aprinķim 1. kantonā no	775 lošetajeem	238
"	" 2. " "	402	119
"	" 3. " "	304	90
"	" 4. " "	286	85
Walmeeras	" 1. " "	361	107
"	" 2. " "	423	125
"	" 3. " "	270	79
Žehsu	" 1. " "	336	90
"	" 2. " "	236	69
"	" 3. " "	198	58
"	" 4. " "	264	77
Walfas	" 1. " "	254	74
"	" 2. " "	179	52
"	" 3. " "	256	75
"	" 4. " "	246	72
Weromas	" 1. " "	321	95
"	" 2. " "	298	88
"	" 3. " "	191	56
Tehrpataš	" 1. " "	506	149
"	" 2. " "	516	152
"	" 3. " "	309	91
"	" 4. " "	328	97
Žehrnowas	" 1. " "	435	128
"	" 2. " "	203	59
"	" 3. " "	227	66
Wilandes	" 1. " "	312	92
"	" 2. " "	336	99
"	" 3. " "	334	99
Arensburgas	" 1. " "	524	145
Pamišam 29		9630	2835

Widsemes muišchueziba, kā šinams, eesneedsja domenu ministerijai luhgumu, lai winai wehl uš 24 gadeem atšahthu Awwinormas un Torģeles muiščas. Abas šchahs muiščas atmet muiščhuezibai 16,000 rub. par gabu; bet ņehwniza tai maksajot iš gadus 18,000 rub. Kreewu Wafšawas awiše dabujuse šinat, ka domenu-ministerija aštrati nedošchot atbildes, eekam nebuhšchot šakrahjuše materialu par to, waj teescham derigs, pabalšit Torģeles ņehwnizu, blakus leelajahm walšis ņehwnizahm.

No Smiltenes. „Smiltenei ir leela nahkamiba,” teiza reiš, par muhšu waijadšibahm runadams, kahds wihrs. Mehs buhtu ari meerā ar mašo tagatni, ja tikai ta preešk leelās Smiltenes nebuhthu daudš par šchauru. Kamehr žitur labdarišchanas un dšeedaščanas beedribas šahw pilnōš seeddōš, jeb wehl taišahs ušseedet, tikmehr mehs šchini leetā wehl šnauščam šaldo meegu un ne domat nedomajam, kahdu šoli uš preeščhu špert, jo ari pee mums truhšit tahs pašchas šelta weenprahtibas, beš kuras dašchi labi eestahbijumi panihšit. Žitur pulzejahs pee škaištahm dšeesmuškanahm tautas jaunatne, bet mehs pulzejamees un štaigajam pa šawahm „weešnizahm” un „hotekeem,” dšeedadami par wahweritehm un žiteem kusteem, kad galwinas no alus šilditas metahs. Tadeht buhtu gan laiks, ka muhšu preešk gadeem eesnauduhš dšeedaščanas beedriba atfal pamostōš un atihštitu šawu daišo karogu iš noputejuščā auta. — Reiš ari išpaudahs ruņa, ka labdarišchanas beedriba drihš uššahšchot šawu žeku pehž Triķates labdar. beedr. štatuteem, bet, kā rahdahs, wina ir mums garam aišgahjušit, jo par to wairs neteek ne kas minets. Ko palihdsj muhšu leeliski buhwetās teatra šahles, pee kurahm ne laika, ne naudas ne-taupija, kad winas šahw tufščas? Waj winu plaščās, grešnās ruhmes muhs aižinat neaižina uš jabeedrigu, kopigu dšihwi, ženstees un šrahdat pašhem par šlawu un tehwijai par šwehtibu? — Bet tizešim un zerešim, ka šchini leetā peedšihwotim drihš labakus laikus, un kad tos buhšim panahfujchi, tad šapnošim tahlak no leelās nahka-

